

המשימות הוירטואליות של מערכת כיפת ברזל

מאת: ד"ר עודד עמיחי, 9.12.2011

העילה העיקרית לפיתוח מערכת כיפת ברזל הייתה הגנה על שדרות ועל ישובי עוטף עזה. משהתברר שזה בלתי אפשרי נאמר שמערכת כיפת ברזל נועדה להגן על יעדים אסטרטגיים, וכי זו הייתה למעשה ייעודה מראש. השבוע התבשרנו כי נבחנת האפשרות להציב את מערכת כיפת ברזל להגנת בתי הזיקוק. המשימות הוירטואליות של מערכת כיפת ברזל ממשיכות ואין דין ואין דיין.

המשימות הוירטואליות של מערכת כיפת ברזל ממשיכות. תחילה הבטיחו מנהיגו שמערכת כיפת ברזל תגן על שדרות ועל ישובי עוטף עזה. טענו מראש שזו משימה בלתי אפשרית בגלל מגבלת טווח המינימום, אולם הושבנו ריקם. השר וילנאי סתם את הגולל על משימה זו באומרו במהלך פגישה בנושא הגנת היישובים בדרום שנערכה בלשכת יו"ר הכנסת כי "כל היישובים במרחק של עד 15 ק"מ מרצועת עזה ימוגנו באופן מלא". עד היום הממשלה אישרה למגן באופן דומה רק יישובים שהיו במרחק של עד 7 ק"מ מהרצועה (הארץ, 7.11.2011).

לפני כשנה התבשרנו שמערכת כיפת ברזל נועדה להגן על יעדים אסטרטגיים, וכי זו הייתה למעשה ייעודה מראש. חזרנו והתרענו שגם יישום זה הינו בלתי מעשי כי מרבית האתרים האסטרטגיים נמצאים מחוץ לטווח הביצועים של כיפת ברזל. למי זה איכפת?

והנה השר להגנת העורף, מתן וילנאי, אמר השבוע בפגישה עם הנהלת בתי הזיקוק כי "נבחנת האפשרות להציב את מערכת ההגנה מפני טילים כיפת ברזל באופן קבוע במפרץ חיפה, כדי להגן על בתי הזיקוק. המשך תפקוד בתי הזיקוק הוא קריטי והכרחי לתפקודו של המשק בעת חירום". זוהי עוד משימה וירטואלית באשר מרבית השטח ממנו ניתן לתקוף מתקנים אלה נמצא מחוץ לטווח הביצועים של כיפת ברזל.

שום חבר כנסת לא נזעק על הטעיות אלו, שום עיתונאי לא יצא מעורו, ראשי היישובים המשיכו לשמור על שתיקה (להוציא אותם מעטים, הנאמנים והמסורים לאמת, שקולם יחד עם קולנו, נבלע בהמולה הכללית שמייצרת מערכת הביטחון). מה נשתנה? גם דו"ח מבקר המדינה 59א', מחודש מרץ 2009, שהצביע על חריגה קיצונית מנוהלים בהתנעת פרויקט כיפת ברזל נשכח.

בימים אלה, בעיצומו של הויכוח על קיצוץ תקציב הביטחון, מתעורר המסע להגדלת ההשקעה בכיפת ברזל מחדש. יו"ר רפאל, אילן בירן, יצא בקול קורא לגיוס מיליארד דולר (על חשבון 5 מטוסי אפ-35) ליצור 20 מערכות נוספות של כיפת ברזל (יחד עם השתיים הקיימות ועוד ה-4 שמיוצרות מתקציב המענק האמריקאי, שה"כ 26 מערכות). בירן סבור ככל הנראה ש 26 סוללות כיפת ברזל יגנו על כל הארץ מאיומי הטילים. אמנם זה פי שניים ממה שמשרד הביטחון ורפאל טענו אך

לפני שנה, אבל עדיין זו כמות מזערית שלא תגן על שום דבר יותר מאשר 26 נקודות וגם זה, לזמן קצוב, בגלל מחסור בטיילים, ובאופן חלקי. זו אכן תרומה מסוימת לביטחון הלאומי, אבל השאלה היא אם ההשקעה כדאית ומה החלופות.

26 המערכות לא יגנו על מרבית היעדים האסטרטגיים, שנמצאים מחוץ לטווח הביצועים של כיפת ברזל, ולא על היישובים בעוטף עזה. רצועת הביצועים של כיפת ברזל היא בין כ-15-10 ק"מ לכ-70-50 ק"מ, כאשר שטח ההגנה של כל סוללה קטן, ומערכת שמוצבת בעיר אחת לא תוכל להגן על שכנתה.

מדברי אילן בירן גם מסתבר שזרם ההזמנות מחו"ל לכיפת ברזל מתממה. מסתבר שהלקוחות אינם קונים חתול בשק, והם מחכים לראות אם צה"ל באמת מצטייד במערכות אלה. נובע מכך שאם אכן תשקיע מדינת ישראל את המיליארד דולר בהצטיידות בכיפת ברזל, יהיו ככל הנראה לרפאל גם הזמנות מלקוחות זרים. זה טוב אולי לעסקים, אבל לא בהכרח לביטחון הלאומי.

קשה להחליט מה חמור יותר – האם מערכת הביטחון לא ערה למגבלות הביצועים של כיפת ברזל, או שהיא משטה בציבור ובקברניטי המדינה בכוונה תחילה? והחמור מכל – עד מתי תמשיך מערכת הביטחון להתעלם ממערכת הלייזר, סקייגארד, שאת פיתוחה היא עצמה יזמה לפני כ-15 שנה (1996, שמעון פרס, אז ראש הממשלה)?

אנו חוזרים וקוראים למערכת הביטחון לבדוק סוגיה זו ע"י צוות מקצועי אובייקטיבי, בהקדם וללא משוא פנים.

האם נקבע ונגזר שהדברים ייבדקו רק אחרי האסון הממשמש ובא? כבר ציטטתי מספר פעמים את הסיפא במאמרו של משה ארנס, שר ביטחון לשעבר ומומחה לאווירונטיקה (הארץ, 28.12.2010): ... מוטב שראש הממשלה שלנו, שר הביטחון, השביעייה, הקבינט, המועצה לביטחון לאומי, צה"ל וועדת חוץ וביטחון של הכנסת, יפעילו את הראש ויתחילו לעבוד. המלאכה מרובה והזמן עלול להיות קצר. אחרת, כדאי שכבר נתחיל להתכונן לוועדת החקירה הבאה" ... בינתיים אזהרות אלה ואחרות נבלעות בקירות אטומים.

הכותב הוא יו"ר עמותת "מגן לעורף"